

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „АНТИЧКА АРХЕОЛОГИЈА (ГРЧКА И РИМСКА АРХИТЕКТУРА) - СКРИПТА” ОД ДОЦ. Д-Р ТРАЈЧЕ НАЦЕВ, ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр.1602-37/5 од Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 28.1.2015 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Драги Митревски, редовен професор, Институт за историја на уметноста со археологија, Филозофски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје;
- проф. д-р Марјан Јованов, вонреден професор, Институт за историја на уметноста со археологија, Филозофски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.

Рецензентската комисија имаше за задача да изготви извештај - рецензија на приложениот ракопис „**Античка археологија (грчка и римска архитектура) - скрипта**” од доц. д-р **Трајче Нацев** наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Материјалот на ракописот со наслов „**Античка археологија (грчка и римска архитектура) - скрипта**” од авторот доц. д-р **Трајче Нацев** е потполно компатибилен со Наставниот план и содржините на предметот Античка археологија, кој според студиската програма на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип се изучува како задолжителен предмет на студиската насока Археологија во трети семестар, со фонд на часови (3+2+2) и се вреднува со 8 кредити, а ќе се користи за предметите Класични цивилизации и Историја на уметноста.

Ракописот е наменет како основна литература во изучувањето на наставните содржини по горенаведените предмети. Наставните содржини се презентирани јасно и концизно со соодветни примери кои овозможуваат полесно разбирање и усвојување на материјалот.

Податоци за обемот на ракописот

Ракописот е напишан на македонски јазик во А4 формат, фонт Times New Roman, големина на буквите кај насловите е 14, а на содржините 12. Текстот содржи 144 страници и е подготвен според пропишаната наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите во рамките на овој предмет. Скриптата содржи 14 поглавја, со литература.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Скриптата претставува квалитетен труд кој ќе им помогне на студентите - идни археолози полесно да го совладаат материјалот, а воедно и да ги надградат своите знаења од оваа област. Ваков тип на скрипта од областа на античката археологија за првпат се објавува кај нас и заради тоа го прави значаен за студентите на археологија.

Краток опис на содржината

Структурата на трудот која е во еден дел содржи четиринаесет тематски целини и библиографија. Во првата тематска целина е дадена хронологијата со која може полесно да се сфатат периодите што ќе ги обработува оваа скрипта.

Описот на материјалната и духовната култура на древните Грци преку трите извори: спомениците, копиите и пишаните извори низ античкиот период е даден во втората тематска целина.

Со воведот во класичната архитектура во третата тематска целина се врши запознавање со архитектурниот стил (ред), неговите елементи, антаблемата, како и прилогот кон архитектурните стилови.

Од четвртата до седмата тематска целина се опишани стиловите во грчката архитектура. Наведени се дорскиот, јонскиот и коринтскиот стил со нивните елементи и антаблеми.

Религијата кај Грците играла многу важна улога во општествениот живот, па поради тоа и храмовите се најзначајните споменици. Покрај храмовите и другите религиозни споменици, исто така, и другите архитектонски споменици заземаат значајно место: театрите, одеоните, градбите за гимнастички вежби и приредби (стадиони, хиподроми, гимназиони, палестри), плоштади, стоа, булатериони, библиотеки и други се дадени во осмата тематска целина.

Во деветтата тематска целина е претставен развојот на римската архитектура кој е сврзан со влијанијата на архитектурата на древна Грција. Класичниот карактер на стилот во Грција е поврзан со храмовите. Разидувањето на традициите настапува уште пред хеленизмот, кога стиловите во архитектурата се применуваат и кај општествените згради. Во Рим примента на архитектурните стилови невообичаено за грчката архитектура многу брзо се рашируваат. Формата на римската архитектура ја определуваат згради и комплекси, кои пред сè имаат јавен карактер: театрите и амфитеатрите, форумите, термите, триумфалните арки и други.

Со прифаќањето на грчката и етрурската архитектура, римската архитектура ги прифатила и стиловите кои таа ги приспособила на своите потреби. Овие новоформирани стилови во римската архитектура биле значително изменети од оригиналните по пропорциите, по изработката на елементите и по украсите. Во римската архитектура се појавуваат четири стила и една варијанта: римско-дорски стил со варијанта римско-тоскански стил, римско-јонски стил, римско-коринтски стил и композитен стил чиј опис е даден од десеттата до тринаесеттата тематска целина.

Во последната тематска целина се дадени профани градби со голем број различни споменици, каде што се развива римската архитектура и преку нив се одбележува развојот на културата, која ја постигнале Римјаните во текот на историјата.

Користената литература има обем од 21 библиографска единица.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изложеното може да се заклучи дека приложениот ракопис за **скриптата** по предметот Античка археологија на мошне јасен и едноставен јазик ги обработува, дополнува и збогатува предметните содржини и е потполно во согласност со студиската програма и наставниот план на Факултетот за образовни науки. Скриптата е особено важна и неопходна за студентите од студиската програма Археологија за полесно практично совладување на наставните содржини по наведениот предмет.

Согласно со ова, на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки со задоволство му препорачуваме ракописот „**Античка археологија (грчка и римска архитектура) - скрипта**” од доц. д-р **Трајче Нацев** да го прифати како рецензирана скрипта во електронска форма.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Драги Митревски, с.р. Институт за историја на уметноста со археологија, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Проф. д-р Марјан Јованов, с.р. Институт за историја на уметноста со археологија, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје